

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลที่จะกล่าวถึงนี้เป็นลักษณะของข้อมูลประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเสนอข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้าหมวดการศึกษา ในการบริหารงานเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษาในภาคกลาง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการและการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคกลางนี้ จะมีลักษณะที่แยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่รวบรวมคนควาจากหนังสือ บทความ ระเบียบ คำสั่ง และข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากประชากรซึ่งตอบแบบสอบถาม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา ร้อยละ 100 มีจำนวน 24 คน
2. กลุ่มหัวหน้าหมวดการศึกษา ร้อยละ 100 มีจำนวน 181 คน
3. กลุ่มครูใหญ่ ดำเนินการโดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) สุ่มจังหวัดตัวอย่างมา 6 จังหวัดคือ สระบุรี สมุทรปราการ นนทบุรี นครปฐม นครนายก และฉะเชิงเทรา แล้วใช้วิธีสุ่มแบบเดียวกันสุ่มครูใหญ่มาร้อยละ 15 ของจังหวัดตัวอย่าง มีจำนวนครูใหญ่ 206 คน

รวมประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ 401 คน

จำนวนประชากรทั้ง 3 กลุ่ม จำแนกเป็นรายละเอียดของกลุ่มประชากรในแต่ละจังหวัด ดังปรากฏในบัญชีรายชื่อจังหวัดในภาคกลางที่ผู้ตอบแบบสอบถาม

บัญชีรายชื่อจังหวัดที่มีประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

จังหวัด	หัวหน้าส่วนการศึกษา	หัวหน้าหมวดการศึกษา	ครูใหญ่
นครปฐม	1	6	38
นนทบุรี	1	6	21
สมุทรปราการ	1	4	21
นครนายก	1	4	25
สระบุรี	1	11	56
ฉะเชิงเทรา	1	7	45
ปทุมธานี	1	7	-
สมุทรสาคร	1	3	-
สมุทรสงคราม	1	3	-
ราชบุรี	1	9	-
เพชรบุรี	1	7	-

บัญชีรายชื่อจังหวัดที่มีประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

จำนวน	หัวหน้าส่วนการศึกษา	หัวหน้าหมวดการศึกษา	ครูใหญ่
ประจวบคีรีขันธ์	1	7	-
สุพรรณบุรี	1	9	-
กาญจนบุรี	1	10	-
ลพบุรี	1	6	-
อุทัย	1	16	-
อ่างทอง	1	7	-
สิงห์บุรี	1	6	-
ชัยนาท	1	6	-
ปราจีนบุรี	1	12	-
คราก	1	5	-
ระยอง	1	5	-
จันทบุรี	1	6	-
ชลบุรี	1	9	-
รวม	24	171	206

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถาม เหตุผลที่เลือกแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ คือ

1. ประชากรที่จะศึกษานี้มีเป็นจำนวนมาก และกระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ จึงที่ใดแสดงไว้ในตารางข้างตน การใช้แบบสอบถามจึงช่วยในการประหยัดเวลาได้มากที่สุด

2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษา ที่ควรปฏิบัติจริง ตามความคิดเห็นของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ การใช้แบบสอบถามจึงสะดวกและสามารถรวบรวมความคิดเห็นได้มากที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ รูปแบบของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอยู่ 8 ข้อ

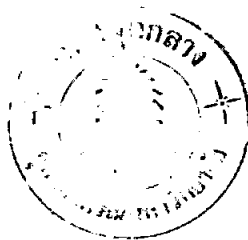
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานบริหาร การศึกษาทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งประมวลจากข้อเสนอแนะของผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ แลวนำมาสร้างแบบสอบถามแบบประมาณค่า โดยเน้นหนักถึงความสำคัญของลักษณะงานที่หัวหน้าหมวดการศึกษาควรจะได้ปฏิบัติดังนี้

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	15	ข้อ
ด้านการบริหารงานบุคคล	15	ข้อ
ด้านการบริหารงานด้านวิชาการ	20	ข้อ
ด้านการบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ	15	ข้อ
รวม	65	ข้อ

และความคิดเห็นเพิ่มเติม ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 1 คำถาม เป็นแบบปลายเปิด (Open End) เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ได้จัดพิมพ์เพื่อนำไปทำการทดลองต่อไป

การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try Out)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม จำนวน 35 ชุด ไปทดสอบขั้นต้นกับผู้บริหารการศึกษา

ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ ที่จังหวัดต่าง ๆ ส่งมา
 ศึกษาข้อในระกัับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 35 คน
 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2520 และได้นำแบบสอบถามนั้นไปขอคำแนะนำและปรึกษาหารือ
 กับผู้เชี่ยวชาญด้านการกองการศึกษาประชาบาล กระทรวงมหาดไทย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 กองการประถมศึกษา ฝ่ายมาตรฐานกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา แลวนำมาแก้ไข
 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งกล่าวแนะนำ จากนั้นนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่าได้มีการตัดแบบสอบถามบางข้อ
 และรวมขอความบางข้อเข้าด้วยกัน ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อผิดพลาดส่วนภาษาให้ถูกต้อง
 และเข้าใจง่ายขึ้น

ในที่สุดคงเหลือคำถามในแบบสอบถาม จำนวน 63 ข้อ และเป็นคำถามแบบปลาย
 เปิด เกี่ยวกับความคิดเห็น ปัญหาและอุปสรรคในงานบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน อย่างละ
 1 คำถาม โดยแยกเป็นลักษณะงาน ดังนี้

- บทบาทด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ข้อ 1 - 15 รวม 15 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 23.81
- บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล ข้อ 16-33 รวม 18 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 28.57
- บทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ ข้อ 34-50 รวม 17 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 26.98
- บทบาทด้านการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ ข้อ 51 - 63 รวม 13 ข้อ
 คิดเป็นร้อยละ 20.64

การ เก็บรวบรวมข้อมูล

ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือ
 ในการตอบแบบสอบถามจากหัวหน้าแผนกวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ-
 มหาวิทยาลัย ไปขอความอนุเคราะห์จากอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อออกหนังสือขอความรวม-
 มือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดในภาคกลาง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม
 พร้อมทั้งแนบหนังสือขอความร่วมมือของผู้วิจัยไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่ง

และขอให้ส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ เมื่อครบเสร็จแล้ว ซึ่งปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมารอระยะ 73 ในเวลา 1 เดือน หลังจากส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงทำหน้าที่ส่งทางตามไปยังจังหวัดต่าง ๆ และได้รับแบบสอบถามเพิ่มอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งคิดเป็นแบบสอบถามที่ตอบกลับมาจำนวน 347 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.53 ของจำนวนที่ส่งไป ถึงรายละเอียดต่อไปนี้

หัวหน้าส่วนการศึกษา จำนวน 24 ฉบับ ได้รับคืน 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

79.17

หัวหน้าหมวดการศึกษา จำนวน 171 ฉบับ ได้รับคืน 147 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

85.96

ครูใหญ่ จำนวน 206 ฉบับ ได้รับคืน 181 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

87.86

การ เสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการ เสนอข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอ และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม แยกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ อายุราชการ วุฒิ และการอบรมพิเศษค่านบริหารการศึกษา โดยใช้การร้อยละ
2. เสนอข้อมูลเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา ซึ่งได้แก่ งานเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานธุรการ การเงิน และบริการ โดยเสนอการเปรียบเทียบความเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เป็นตาราง ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. แสดงการเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ โดยการเปรียบเทียบความเห็นจากค่าเฉลี่ยของประชากรแต่ละกลุ่มในงานแต่ละประเภท เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดการศึกษา

4. เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ปัญหาและอุปสรรคที่รวบรวมได้จากคำถาม ปลายเปิดโดยแยกเสนอเป็นด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หากการร้อยละ (Percentage) ของความถี่ของคำถามแต่ละข้อ และแต่ละคำตอบในข้อเดียวกัน โดยการทำให้เป็นตารางคำตอบของกลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ (แสดงไว้ในภาคผนวก) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. ความถี่เห็นเรื่องบทบาทของหัวหน้าหมวดการศึกษาในแต่ละข้อ นำเสนอโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

¹George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychological and Education (New York : McGraw-Hill, Book Company, 1966), p.62.

$$s. = \sqrt{\frac{N(\sum x^2) - (\sum x)^2}{N(N-1)}}^1$$

- เมื่อ s แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทนจำนวนประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychological and Education (New York : McGraw - Hill, Book Company, 1966), p. 62.